

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
PUSIAU NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-06-22 Nr. TP- 8

Vilnius

Posėdis įvyko 2023 m. birželio 13 d. 13 val. pusiau nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKGT, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, Tarybos nariai – Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobelenė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Zigmas Kalesinskas, doc. Virginijus Kašinskas, Angelė Kavaliauskienė, dr. Lina Leparskienė, prof. dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, dr. Skaidrė Urbonienė, Jonas Vaiškūnas, Tarybos administracijos darbuotojai – dr. Audronė Daraškevičienė, dr. Jolita Eidikonienė, Gintaras Skamaročius, Valdas Voveris, Vilma Žukauskienė.

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Asociacijų įstatyme įtvirtintų reikalavimų visuomeninėms organizacijomis ir etninės kultūros srityje veikiančių organizacijų apklausos (30 min.)
2. Dėl etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo srityje veikiančių organizacijų sąvado sudarymo (20 min.);
3. Dėl Alytaus pradinės mokyklos „Sakalėlis“ priešmokyklinio ugdymo grupės tėvų kreipimosi (20 min.);
4. Dėl atnaujintos Etninės kultūros bendrosios programos (1–12 klasėms) viešinimo ir skatinimo įgyvendinti etninės kultūros ugdymą plėtojančiose mokyklose (15 min.);
5. Dėl naujos kadencijos EKGT regioninių tarybų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo (15 min.);
6. Dėl bendro EKGT ir regioninių etninės kultūros globos tarybų posėdžio rugsėjo 29 d. organizavimo (15 min.);

7. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Asociacijų įstatyme įtvirtinti reikalavimai visuomeninėms organizacijoms ir etninės kultūros srityje veikiančių organizacijų apklausa.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad asociacijų vadovai ar aktyvūs nariai tikriausia pastebėjo, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliojo Asociacijų įstatymo pakeitimai, dėl kurių iš asociacijų reikalaujama daugybė ataskaitų. Jas reikia teikti Registrų centrui, VMI, bankui, estatistika.lt ir t.t., nors daug asociacijų, bent jau veikiančių etninės kultūros srityje, neturi jokių darbuotojų, veikia savanoriškais pagrindais. Asociacijos įpareigojamos savo finansines ataskaitas pateikti net interneto svetainėje, nors to nereikalaujama net iš biudžetinių įstaigų. Girdėti atvejų, kad per metus nepateikus ataskaitos, asociacija panaikinama. D. Urbanavičienės pastebėjimu, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo laikotarpiu ar šiek tiek anksčiau įkurtos etninės kultūros lauko organizacijos neturi nei darbuotojų, nei patalpų, nei finansų, todėl joms įgyvendinti tokias užduotis yra labai sunku. Jos negali lygiuotis su tokiomis asociacijomis kaip, pavyzdžiui, Pramonininkų konfederacija, kuri galbūt tikrai turi didelius finansus ir pajėgumus. D. Urbanavičienė pastebėjo, kad yra ir NVO plėtros įstatymas, pagal kurį numatoma parama nevyriausybinėms organizacijoms, bet etnokultūrinės organizacijos lieka už borto, nes šis įstatymas orientuotas tik į šakines organizacijas, tarp kurių nėra etnokultūrinių. Dar yra Bendruomeninių organizacijų įstatymas, jame taip pat numatoma parama šioms organizacijoms, bet jomis pripažįstamos tik teritorinės bendruomenės, bet ne bendrų interesų bendruomenės. Dar yra Savanoriškos veiklos įstatymas, kuris galėtų tiktai savanoriškais pagrindais veikiančioms etnokultūrinėms organizacijoms, bet pasigilinus paaiškėja, kad asociacijų vadovai ir nariai nelaikomi dirbančiais savanoriškais pagrindais, NVO gali turėti tik kitus savanorius ir net įpareigojama sudaryti sąlygas atlyginti jiems. D. Urbanavičienės nuomone, šie visi įstatymai etnokultūrinėms organizacijoms nesudaro galimybių plėtotis, todėl reikėtų parodyti, kad etnokultūrinės NVO negali būti gretinamos su galingomis, dideliais finansais disponuojančiomis asociacijomis. Ji pasiūlė apklausti etninės kultūros lauke veikiančias asociacijas, siekiant surinkti reikalingus duomenis – išsiaiškinti, ar turi tokios asociacijos etatus, patalpas, pastovų biudžetą, ar gauna paramą iš projektų, jeigu gauna – ar gali panaudoti savo patalpų išlaikymui ir veiklos administravimui. Darbo grupė galėtų išsigryninti, į kokias organizacijas kreiptis ir išstbulinti klausimyną.

O. Drobelenė pritarė, kad šį klausimą turėtų išnagrinėti darbo grupė.

V. Jocys pasvarstė, galbūt verta dėl klausimyno sudarymo pasitarti su sociologais.

D. Urbanavičienės nuomone, tai labai konkretūs, dalykiniai klausimai, sociologų pagalba čia nėra reikalinga.

V. Jocys atkreipė dėmesį, kad labai svarbu gerai atrinkti būtent kultūrinės organizacijas, jas segmentuoti.

D. Urbanavičienė atsakė, kad čia reikėtų imti domėn tik etninės kultūros lauko organizacijas.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad jai teko vadovauti asociacijai ne vienus metus, kasmet reikėdavo teikti ataskaitų rinkinius registrų centrui. Ją neramina kitas dalykas – pasikeitus Asociacijų įstatymui, NVO finansus gali gauti tik konkurso būdu, jokių kitų finansavimo būdų nebepalikta. Jos nuomone, reikėtų kelti šią problemą. O ataskaitos visada buvo ir bus, niekas nežiūri, ar organizacija turi patalpas ir etatus, ar ne. NVO sektoriui yra numatyta daug biudžetinio sektoriaus priedų, tas tikrai neskatina kurtis naujų asociacijų ir nestiprina esamų. Visi baiminasi reikalavimų. Ji atsakė į D. Urbanavičienės klausimą dėl galimybės gauti finansų patalpų išlaikymui – Lietuvos kultūros tarybai NVO pateiktuose projektuose dažniausiai lėšų prašoma asociacijos patalpų išlaikymui, o ne veikloms. Tai nėra draudžiama.

D. Urbanavičienė pasiūlė pasidomėti, kaip veikia NVO, pvz. Lenkijoje. Jos nuomone, ten iš NVO nėra tiek daug reikalaujama, kaip pas mus. Reikėtų ir su teisininkais pasikonsultuoti dėl reikalavimų ir galimybių neatitikimo. Kitose šalyse NVO sektorius turi skirtingas grupes, išskiriamos formalios ir neformalios organizacijos (neformalios gali veikti daug laisviau), taip pat panašu, kad mažiau reikalavimų tenka kultūrinėms organizacijoms.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad kultūrinių organizacijų, kurios apibrėžiamos kaip paremtos pilietine iniciatyva, veiklą reglamentuoja bene 9 įstatymai, jomis rūpinasi Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tad sprendžiant šį klausimą reikėtų su šia ministerija bendradarbiauti. Jiems mes turėtume išsakyti savo pastebėjimus, o jie turėtų inicijuoti visų įstatymų peržiūrą ir spręsti problemą kompleksiskai. Tačiau, J. Vaiškūno nuomone, klausimas iš esmės turėtų užkabinti ne tik kultūrinės, bet ir kitas organizacijas, nes tik tada atsiskleistų visuma. Jis taip pat pastebėjo, kad patalpų nuoma, telefono išlaikymas ir t.t. yra remiama NVO projektuose. Finansavimas gali būti skirtas. Pati ryškiausia problema – kad ne pelno siekiančios, visuomeninės organizacijos turi būtiniausia tvarka pildyti pelno deklaraciją. Joms bandoma primesti pelno mokestį, iš jų gali būti atimtas paramos gavėjo statusas. Pagal naujausius pakeitimus, nepateikus pelno deklaracijos, skelbiamas organizacijos bankrotas. Kaip gali bankrotuoti visuomeninė organizacija, kuri užsiima visuomenine veikla? Tai, kad visuomeninėms organizacijoms pritaikomos finansinių korporacijų taisyklės, kur visuomeninė veikla neskiriama nuo pelno siekiančios, yra nesusipratimas. Tai autoritarinės valstybės bruožas. Bet kodėl taip yra, sunku pasakyti. Matyt, mes čia daug ko nežinome ir veliamės į labai komplikotą klausimą. Gali būti, kad tokių apklausų, kokią ruošiamės daryti, jau yra? Gal jau yra net peticijų? Visa tai turėtume žinoti. Neabejotinai ši byla jau yra sena.

D. Urbanavičienė atsakė, kad šio klausimo priešistorė domėjosi. 2004 metais, kai buvo panaikintas Visuomeninių organizacijų įstatymas, automatiškai šios organizacijos buvo paverstos

asociacijomis – tada įvyko kertinis posūkis. 2021m. padaryti Asociacijų įstatymo pakeitimai, labai sustiprinant reikalavimus dėl finansinių, statistinių, veiklos ataskaitų teikimo. To mes net nepastebėjome. O dėl apklausos - ji pasiūlė apsiriboti tik etninės kultūros lauku, iškeliant jį kaip ypatingai svarbų, nes būtent etnokultūrinėse organizacijose kyla be galo svarbios tautiškumo puoselėjimo iniciatyvos. Darbo grupė turėtų apsispręsti, ar įtraukti į apklausą etninės kultūros lauke veikiančias VŠĮ, ir ko konkrečiai reikia paklausti.

J. Rudzinskas patvirtino, kad 2004 m. įvyko esminiai pakeitimai, derinant Lietuvos teisinius dokumentus su europiniais. Jis pastebėjo, kad jei mes išskirsime save iš kitų, tai bus nepriimtina ministerijoms.

D. Urbanavičienė atsakė, kad išskyrimas gali būti pagal turimas lėšas. Mažas lėšas turinčios organizacijos negali būti sulygintos su didžiulėmis, disponuojančiomis didelėmis lėšomis. Kokiomis lėšomis disponuoja etnokultūrinės organizacijos, turėtų pasimatyti iš apklausos.

J. Rudzinskas pastebėjo, kad strategiškai svarbūs etnokultūriniai festivaliai disponuoja milijoninėmis lėšomis. Jis pritarė darbo grupės sukūrimui ir bendradarbiavimui su įvairias sritis kuruojančiomis ministerijomis.

V. Jocys pasiūlė bendradarbiauti su Finansų analitikų asociacija, kuri labai puikiai gynė visuomenės interesus svarstant mokesčių reformos klausimą. Jie galbūt galėtų duoti naudingų patarimų.

G. Šapranauskaitė patarė bendradarbiauti ir konsultuotis su NVO forumu. Tai labai aktyvi organizacija, daug šiame sektoriuje nuveikusi. O dėl lėšų – NVO dažnai susirenka lėšų iš 2 proc. paramos, o tai yra valstybės skirstomos lėšos, todėl natūralu, kad už jas prašoma atsiskaityti.

D. Urbanavičienė atsakė, kad NVO forumas tokių organizacijų, apie kokias čia kalbama, paprastai nemato. Net LKT, kuri turi atskirą programą „Kultūros organizacijų strateginis rėmimas“, reikalauja pateikti organizacijoje esančių pareigybių sąrašus, o kai išgirsta, kad nėra etatų, patalpų – to jie negali suvokti. Buvo atvejis renkant J. Basanavičiaus premijos laureatą – apie J. Rudzinską buvo pasakyta, kad jam premijos nereikia, nes jis yra vadybininkas-funkcionierius, o ne visuomenininkas. Nėra supratimo apie organizacijų galimybes. Organizacijos, kurios rūpinasi vaikais, gyvūnais, labdara, turi žymiai didesnius resursus, jos surenka daug 1,2 proc. (buvo sumažinta, nebe 2 proc.) GPM paramos, tačiau etnokultūrinės organizacijos tokios paramos gauna labai mažai.

G. Šapranauskaitė pastebėjo, kad daug metų dalyvauja Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos veikloje. Ši organizacija irgi yra su labai kukliu biudžetu, bet kažkaip tas visas priedermes įgyvendina. Juridinis asmuo turėtų visus jam priderančius įsipareigojimus įvykdyti. Tačiau, žinoma, galima kelti klausimą, ar NVO tų priedermių nėra per daug. Nors atsiskaityti už lėšas, jos nuomone, vistiek reikės.

N. Balčiūnienės pastebėjo, kad NVO forumas niekada nesidomėjo etnokultūrinėmis organizacijomis. Jų darbo laukas pagrinde yra genderistinės organizacijos.

D. Urbanavičienė paklausė, kas norėtų jungtis į darbo grupę, kurios pirmasis tikslas būtų išgryninti NVO apklausos klausimus. Ji pasiūlė įsitraukti tiems, kurie aktyviausiai pasisakė. Per regioninių tarybų posėdžius taip pat atsirado žmonių, norinčių įsijungti į darbo grupę. Iš Dzūkijos regionės tarybos pasiūlė įsitraukti Modesta Tarasauskienė, Dominyka Semionovė, iš Sūduvos tarybos – Nijolė Černevičienė, Romualdas Povilaitis, Valdas Kubilius.

D. Urbanavičienė paklausė dėl darbo grupės susitikimo laiko.

Sutarta darbo grupės posėdį organizuoti birželio 29 d. 13 val.

NUTARTA:

1. Sudaryti laikinąją darbo grupę dėl etninės kultūros srityje veikiančių organizacijų apklausos, įtraukiant D. Urbanavičienę, J. Rudzinską, J. Vaiškūną, V. Joci, N. Balčiūnienę, M. Tarasauskienę, D. Semionovę, N. Černevičienę, R. Povilaitį, V. Kubilių.

2. Darbo grupės posėdį surengti birželio 29 d. 13 val.

2.SVARSTYTA. Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo srityje veikiančių organizacijų sąvado sudarymas.

D. Urbanavičienė priminė, kad pagal Kultūros ministro patvirtintą Kultūros paveldo išsaugojimo planą EKGK ir LNKC yra įpareigoti sudaryti Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo srityje veikiančių organizacijų sąvadą. Sūduvos posėdyje pasiūlyta sąvadą sudaryti google platformoje. Turėtų būti nurodytas tik organizacijos pavadinimas, kontaktinis asmuo ir kontaktas. D. Urbanavičienė pasiūlė prašyti nurodyti ir statusą – bendruomenė, sąjunga ar pan. Be to, ji pasvarstė, gal verta nuo VŠĮ atsiriboti.

N. Balčiūnienė pritarė – bus per daug didelis laukas.

J. Vaiškūno nuomone, nuo VŠĮ atsiriboti nereikėtų. Mums rūpi etninės kultūros lauke veikiančios organizacijos, o kokį jos turi statusą, nėra jokio skirtumo. Patys pasisakome prieš gniaužtus, tad nesukurkime naujų. Čia turi būti laisvė visuomenininkams rinktis formą, kokios jie nori. Nei įstatymai, nei ministerijos, nei mes neturėtume visuomenininkų veikimo laisvės varžyti. Jiems turi būti sudaryti ne apsunkinimai, o galimybės veikti. Gal mes galime pasiūlyti ir naują formą – klubai.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad KM plane įvardyta „organizacijos“, tad neaišku, kas turima omenyje – ar platus NVO laukas, ar tik asociacijos. Asociacijų įstatyme nurodyta, kad asociacijos pavadinime gali būti žodžiai – asociacija, draugija, konfederacija, sąjunga, susivienijimas ir t.t. Bet tai VŠĮ neapima, nes jos reguliuojamos pagal VŠĮ įstatymą. Tad reikėtų pasitikslinimo, ar reikia apimti VŠĮ.

J. Vaiškūno nuomone, reikėtų apimti ir VŠĮ, nes daug etnokultūrinių organizacijų pasirinko šį statusą. Jo nuomone, nieko tikslintis čia nereikia.

D. Urbanavičienė pasiūlė tuomet apklausos klausimyne stulpelyje dėl statuso prašyti nurodyti – asociacija ar VŠĮ. Ji taip pat pasiūlė atskiroje grafoje nurodyti, ar organizacija yra vietinė, regioninė ar nacionalinė.

J. Vaiškūnas pasiūlė įtraukti ir religines bendruomenes.

D. Urbanavičienė nepritarė, remdamasi tuo, kad religinių bendruomenių veiklą reglamentuoja visiškai kiti teisės aktai. Ji pakvietė EKGT narius užpildyti Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo srityje veikiančių organizacijų sąvado formą, pateikiant duomenis apie savo atstovaujamą organizaciją.

NUTARTA:

1. Išstbulinti Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo srityje veikiančių organizacijų sąvado sudarymo formą;

2. Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo srityje veikiančių organizacijų sąvado sudarymo formą užpildyti EKGT nariams, pateikiant duomenis apie savo atstovaujamą ir žinomas visoje Lietuvoje veikiančias organizacijas.

3. SVARSTYTA. Alytaus pradinės mokyklos „Sakalėlis“ priešmokyklinio ugdymo grupės tėvų kreipimasis.

D. Urbanavičienė pristatė Alytaus pradinės mokyklos „Sakalėlis“ priešmokyklinio ugdymo grupės tėvų kreipimąsi, kuriame prašoma išsaugoti mokykloje priešmokyklinę grupę. Ji informavo, kad telefonu kalbėjosi apie „Sakalėlio“ mokyklos problemą su Alytaus miesto vicemere Jurgita Šukevičiene (ji yra Dzūkijos (Dainavos) regioninės etninės kultūros globos tarybos narė). Ši atsakė, kad tai yra Alytaus savivaldybės kompetencija ir niekas šiuo klausimu negali kištis. Kad šis klausimas turi būti sprendžiamas savivaldybėje, patvirtinta ir ŠMSM rašte. D. Urbanavičienė paklausė Tarybos nuomonės, kaip reikėtų reaguoti.

O. Drobelenė pastebėjo, kad savivaldybė elgiasi, kaip jai patogiu. EKGT galėtų nebent viešai išsakyti savo nuomonę. Savivaldybės niekas negali įtakoti.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad ši mokykla vienintelė visame Dzūkijos regione yra etnokultūrinės krypties. Priešmokykliniame amžiuje etnokultūrinis ugdymas yra ypatingai svarbus. Jei į „Sakalėlio“ mokyklą ateis vaikai gavę priešmokyklinį ugdymą kitose mokyklose ir neturės etnokultūrinių žinių, juos sudominti etnine kultūra bus žymiai sunkiau.

Z. Kalesinskas konstatavo, kad sprendimą priima savivaldybės taryba, tačiau EKGT balsas įtakotų Alytaus savivaldybės tarybos sprendimą. „Sakalėlio“ tėvų prašymo palaikymas būtų labai svarbus.

A. Kavaliauskienė pritarė Z. Kalesinskiui. Reikėtų labai aiškiai argumentuoti, kodėl yra svarbu išsaugoti šią mokyklą, akcentuojant mokyklos svarbą Lietuvai. Jos nuomone, reikėtų kreiptis į kiekvieną savivaldybės tarybos narį. Tarp jų tikrai atsiras tokių, kurie šią idėją palaikys.

N. Balčiūnienė akcentavo, kad mokykla kryptingai veikia jau daug metų, tikrai būtų gaila jos veikimą ardyti.

O. Drobelenė papildė, kad jau užaugo ne viena šios mokyklos karta. Sukaupta didžiulė patirtis.

V. Jocys pritarė A. Kavaliauskienei dėl kreipimosi į kiekvieną savivaldybės tarybos narį asmeniškai. Jo nuomone, svarbu pabrėžti, kad išsaugoti priešmokyklinę grupę prašo tėvai.

J. Vaiškūnas pasiūlė raštą parašyti ir sprendimo iniciatoriams – Alytaus savivaldybės švietimo skyriui ar panašiai.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad gautame rašte atsiskleidžia, jog keitimo iniciatoriai yra savivaldybės taryba. Ji jau yra nubalsavusi ir priėmusi tokį sprendimą. Ji pasiūlė pasiremti ŠMSM raštu, kuriame teigiama, kad priimant tokius sprendimus reikėtų orientuotis į vaiko interesus.

Z. Kalesinskas pastebėjo, kad prieš savivaldybės Tarybai priimant sprendimą, dokumentus ruošia Švietimo skyriaus specialistai, taryba tik balsuoja. Tačiau šiuo atveju turėjo būti atsiklausta ir visuomenės nuomonės. Jo nuomone, šiuo atveju nebuvo atsižvelgta į visuomenės (tėvų) nuomonę. Tokiu atveju sprendimas gali būti atšauktas. Jis pasiūlė apeliuoti į tai, kad klausimas nebuvo derintas su suinteresuota visuomenės dalimi, t. y. tėvais.

A. Kavaliauskienė paklausė, ar tikrai žinoma, kad nebuvo derinta su tėvais. Paprastai savivaldybė žino, kad apklausa yra vienas iš privalomų atlikti žingsnių ir tai atlieka labai gudriai.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad tėvai parašė, jog su jais derinta nebuvo.

A. Kavaliauskienė atsakė, kad savivaldybė gali pateikti kitą versiją – kad buvo koks nors posėdis, kuriame buvo svarstomas šis klausimas ir visuomenė buvo kviečiama jame dalyvauti. Jie tikrai nedaro žingsnių, dėl kurių vėliau galėtų nukentėti. Ji pasiūlė ne bandyti aiškinti, ką jie padarė blogai, o apeliuoti į tai, kad mes turime vertybes, kurias būtina išsaugoti. Reikėtų kelti klausimą, ar tu esi savo krašto patriotas, ar nori savo krašte išsaugoti mokyklą, kurioje sukurta etninės kultūros puoselėjimo sistema. Pilietiškumo ugdymas dabar yra visų mūsų prioritetas. Visa tai akcentavus, gali būti išdėstytas kvietimas dar kartą apsvarstyti tėvų nuomonę. Tai būtų neutralus pakvietimas diskusijai, nieko nesupykdžius ir neapkaltinus. Turėtų būti draugiškas kvietimas dar kartą susėsti prie bendro, visai Lietuvai svarbaus klausimo. Kitu atveju jie pasakys, kad čia jų reikalas, į kurį niekas negali kištis.

D. Urbanavičienė pritarė, kad reikia vengti konfliktinių išsireiškimų. Bet balandžio mėnesį buvo gauti 21 mokinio tėvų prašymai, suformuota priešmokyklinio ugdymo klasė. Ta klasė įrengta dar 2021 metais, atitinka visas higienos normas. Ir staiga tėvai gavo pranešimą, kad jų vaikai bus išskirstyti į kitas mokyklas.

G. Šapranauskaitė pastebėjo, kad galima klausti, kaip ruošiamasi užtikrinti nuoseklaus ugdymo grandinę, jeigu ją ruošiamasi išardyti. Būtina akcentuoti, kad tai vienintelė etnokultūrinė mokykla regione. Galima remtis įstatymais, ugdymo programomis ir t.t. Reikėtų nepamiršti pasidalinti ir su tėvais, kurie kreipėsi.

Z. Kalesinskas pritarė, kad raštas neturi būti konfliktiškas ar keliantis konfliktą. Tiesiog turime tėvų kreipimąsi, kurio pagrindu kreipiamės į savivaldybės tarybą dėl esamos problemos sprendimo galimybių. Jis pastebėjo, kad šis klausimas atėjo iki EKGTT ir kitų institucijų kaip pagalbos šauksmas. Tikrai panašu, kad jis buvo tyliai, ramiai, formaliai sutvarkytas, nekeliang bangų. Reikėtų nekelti konflikto, tačiau labai aiškiai išreikšti EKGTT poziciją dėl etninės kultūros ugdymo tokiose mokyklose, kurios turi patirtį etninės kultūros srityje.

A. Kavaliauskienė pasiūlė pasidomėti, kokios yra šios reformos priežastys. Galbūt norima dabar išformuoti klasę, o paskui sakyti, kad nebeužtenka toje mokykloje mokinių ir ją išformuoti. Sunku patikėti, kad Alytaus savivaldybė būtų nusistačiusi prieš etninę kultūrą, gal čia yra kažkas kito.

D. Urbanavičienė priminė, kad prieš keletą metų mokykla buvo išgelbėta nuo panaikinimo, kai tėvai padavė savivaldybę į teismą. Tikrai gali būti, kad čia vėl iš naujo bandoma naikinti mokyklą.

A. Kavaliauskienės nuomone, reikėtų apeliuoti, kad ne visada finansinis naudingumas yra svarbiausias kriterijus, ne tai apsprendžia mūsų šalies vertybinį pamatą. Tai yra labai jautru ir tai turėtų padėti Tarybos nariams apsispręsti.

D. Urbanavičienė pridūrė, kad mokykla tikrai yra gera visomis prasmėmis – tėvai į ją veržiasi. Panašu, kad noras ją sunaikinti turi ideologinį pagrindą.

O. Drobelenė pritarė, kad šį žingsnį sektų kiti, kurie vestų link mokyklos sunaikinimo.

D. Urbanavičienė informavo, kad birželio 15 d. vyks EKGTT švietimo ir mokslo grupės posėdis. Rašto tekstą galima išgryninti šiame posėdyje.

NUTARTA. Parengti raštą Alytaus savivaldybės tarybos nariams dėl Alytaus pradinės mokyklos „Sakalėlis“ priešmokyklinio ugdymo grupės išsaugojimo.

4. SVARSTYTA. Atnaujintos Etninės kultūros bendrosios programos (1–12 klasėms) (toliau – Programa) viešinimas ir skatinimas įgyvendinti etninės kultūros ugdymą plėtojančiose mokyklose.

D. Urbanavičienė paklausė Tarybos narių nuomonės, ar Programą reikėtų rekomenduoti tik etninės kultūros krypties besilaikančioms, ar visoms mokykloms. Jos nuomone, Programą geriausia rekomenduoti pradinėms ir baigiamosioms (11–12) klasėms, nes šioms klasėms jau parengtos ir rekomendacijos.

A. Kavaliauskienės nuomone, reikėtų kreiptis į visas mokyklas. Visose gali atsirasti suinteresuotų pedagogų. Jeigu yra galimybė, galima kreiptis ir į privačias.

V. Griškevičienė pasiūlė informaciją apie Programą skleisti ir per regioninių tarybų narius. Ši Programa turėtų būti pristatyta ir bendrame EKG T regioninių tarybų posėdyje, pakviečiant ir Seimo narius, ŠMSM, KM, LNK C atstovus, Premjerės patarėją kultūrai. Ji atkreipė dėmesį, kad etninę kryptį pasirinkusių mokyklų Lietuvoje yra labai nedaug, tai rodo, kad problema gilėja. Jos nuomone Tūkstantmečio programoje etninė kultūra nebuvo prioritetas.

D. Urbanavičienė pažadėjo Programos skleidimo detales išgryninti EKG T Švietimo ir mokslo grupės posėdyje birželio 15 d. Ji taip pat informavo, kad prieš mėnesį vyko Seimo Švietimo ir mokslo komiteto bei Kultūros komiteto posėdis. Švietimo ir mokslo komitetas nutarė sudaryti darbo grupę švietimo ir kultūros sąveikos klausimams nagrinėti. D. Urbanavičienė buvo įtraukta į šią grupę.

NUTARTA:

1. Etninės kultūros bendrąją programą (1–12 klasėms) rekomenduoti visoms bendrojo lavinimo mokykloms.

2. Etninės kultūros bendrąją programą pristatyti bendrame EKG T regioninių tarybų posėdyje, kviečiant regioninių tarybų narius skleisti žinią apie Programą.

5. SVARSTYTA. Naujos kadencijos EKG T regioninių tarybų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimas.

D. Urbanavičienė pristatė naujos kadencijos EKG T regioninėse tarybose dvejų metų kadencijai (2023-2025 m.) išrinktus regioninių tarybų pirmininkus ir jų pavaduotojus:

- Aukštaitijos regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininku išrinktas Jonas Vaiškūnas, pavaduotojais – Ala Beliajeva, Renata Budrienė, Vilius Marma, Dalia Urbonienė;

- Dzūkijos (Dainavos) regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininku išrinktas Marius Galinis, pavaduotojomis – Aušra Plytninkaitė, Neringa Rasiulienė;

- Mažosios Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininke išrinkta Asta Grušelionienė, pavaduotoja – Vilma Griškevičienė;

- Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininku išrinktas Andrius Milinkevičius, pavaduotojomis – Eglė Alenskaitė, Anastazija Sidarienė, Irena Urbanavičienė;

- Žemaitijos regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininku išrinktas Virginijus Jocys, pavaduotojais – Aldona Kuprelytė, Juozas Pabrėža, Rūta Vildžiūnienė.

BENDRU SUTARIMU NUTARTA patvirtinti EKG T regioninėse tarybose išrinktus pirmininkus ir jų pavaduotojus.

6. SVARSTYTA. Bendras EKG T ir regioninių tarybų posėdis.

D. Urbanavičienė priminė, kad bendras EKG T ir regioninių tarybų posėdis rengiamas kartą metuose vis kitame etnografiniame regione. Šiemet eilė aukštaičiams. Posėdį surengti kviečia

Jonavos kraštotyros muziejus. Posėdį siūloma surengti rugsėjo 29 dieną. Ji pakvietė jau šiandien pagalvoti apie bendro posėdžio klausimus. Vienas jau pasiūlytas – dėl Etninės kultūros bendrosios programos sklaidos. Antras galėtų būti dėl NVO apklausos. Trečias galėtų būti EKGTV vykdomos savivaldybių apklausos (2022 metų duomenų) pristatymas.

V. Griškevičienė pasiūlė įtraukti klausimą dėl Vietos savivaldos įstatymo keitimo. Šis keitimas jau nebegali būti atidėliojamas. Ji pasiūlė EKGTV įsteigti apdovanojimą ar padėką savivaldybėms ir merams, kuriose dėmesio etninei kultūrai skiriama daugiau. Turi būti ženklas, kad etninės kultūros svarba regionuose matoma ir vertinama.

D. Urbanavičienė pritarė abiem siūlymams.

V. Griškevičienės nuomone, galima kažkoku būdu įvertinti ir aukštąsias mokyklas, kuriose skiriama daugiau dėmesio etninei kultūrai.

D. Urbanavičienė dar pasiūlė klausimą dėl specialistų rengimo. Šis klausimas yra šiek tiek užstrigęs, tačiau EKGTV kartu su ŠMSM ir KM turėtų parengti specialistų rengimo gaires.

V. Griškevičienė informavo, kad šiandien savivaldybės pasiekė raštas iš LSA, kuriame KM informuoja apie kvalifikacijos kėlimą.

V. Jocys pasiūlė bendrame posėdyje aptarti ir Atmintinų metų reikalus.

D. Urbanavičienės nuomone, čia galėtų būti papildomas klausimas.

NUTARTA:

1. Pritartai preliminariai bendro EKGTV ir regioninių tarybų posėdžio (rugsėjo 29 d.) darbotvarkei:

- Dėl atnaujintos Etninės kultūros bendrosios programos viešinimo ir skatinimo įgyvendinti bendrojo ugdymo mokyklose.

- Dėl etninės kultūros specialistų poreikio savivaldybėse;

- Dėl etninės kultūros būklės savivaldybėse (remiantis EKGTV vykdoma stebėseną) ir dėmesingiausiai etninę kultūrą puoselėjančių savivaldybių apdovanojimo;

- Dėl Vietos savivaldos įstatymo keitimo;

- Dėl NVO apklausos.

- Kiti klausimai.

2. Darbotvarkę patikslinti rugsėjo 12 d. EKGTV posėdyje.

8. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

D. Urbanavičienė informavo apie įvykusį susitikimą su LHK dėl herbų kūrimo tvarkos, kuriame bendro sutarimo nepasiekta, nes LHK nori paversti EKGTV pareiškėju dėl etnografinių regionų herbų kūrimo, nušalinant savivaldybes. Po to susitikimą organizavo Seimo Mažosios Lietuvos draugų grupė, tačiau į ją LHK atstovai atvykti atsisakė. Tuomet Mažosios Lietuvos draugų grupė nutarė teikti

siūlymą Seimui dėl Herbo įstatymo pataisų. Šiuo tikslu Mažosios Lietuvos draugų grupei pateikti EKG T siūlymai dėl Herbo įstatymo tobulinimo, ir jie įvairių frakcijų Seimo narių teikimu užregistruoti Seime. Pasiūlyta Herbo įstatymo 3 straipsnio 3 dalį papildyti nuostata, jog kuriant apskrities, savivaldybės, etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo heraldinius projektus būtina užtikrinti, kad jų simbolių aktualumas subjektui ar teritorijai, kuriai kuriamas heraldinis projektas, būtų pagrįstas istorine medžiaga, o patys simboliai būtų priimtini vietos bendruomenei, kurios nuomonė išreiškiama per jai atstovaujančias visuomenines organizacijas, savivaldos ar valstybės institucijas. Kitas siūlymas – papildyti Herbo įstatymo 8 straipsnio 5 dalį nuostata, kad Lietuvos etnografiniai regionai teisę į etnografinio regiono herbą įgyvendina per jų teritorijoje, kurios ribas nustato Etninės kultūros globos taryba, veikiančias savivaldybes. Jau gauta Teisės departamento išvada, kurioje esminių pastabų nėra, todėl netrukus Seimo plenariniame posėdyje gali būti balsuojama dėl projekto pateikimo. Vasarą bus svarstoma Seimo komitetuose, o galutinis patvirtinimas numatomas rudenį. Yra galimybė, kad siūlymai bus priimti ir atsižvelgti į vietos žmonių nuomonę bus privaloma, remiantis įstatymu.

N. Balčiūnienė pakvietė Tarybos narius į Rasos šventę, kuri vyks birželio 23 d. Verkių parke.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė